

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğI'NA

Madencilik sektöründe artan iş cinayetlerinin, özelleştirme ve taşeronlaştırma politikalarının yarattığı yapısal sorunların, iktidarın sermayeden yana tercihleri nedeniyle ortaya çıkan ağır çalışma koşullarının, işçi sağlığı ve güvenliği alanındaki denetimsizliklerin bütüncül biçimde araştırılması amacıyla, Anayasa'nın 98'inci; TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Hüseyin OLAN
Bitlis Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de madencilik, uzun yıllardır "kaza" adı altında olağanlaştırılan fakat gerçekte sistematik bir sömürü düzeninin sonucu olan iş cinayetlerinin en yoğun yaşandığı sektörlerden biridir. Son beş yılda en az 336 madencinin yaşamını yitirmiş olması, bu alanda bir "olağan çalışma düzeninden" değil, derinleşmiş ve siyasal iktidar eliyle kurumsallaştırılmış bir güvencesizlik rejiminden söz etmemiz gerektiğini göstermektedir.

Türkiye, yıllardır maden ocaklarında yaşanan katliamların yarattığı ağır bilanço ile yüzleşmek zorunda bırakılmaktadır. 2021'de 70 madenci, bir yıl sonra ise 102 madenci yaşamını yitirmiştir. Bartın'da grizu patlamasında 42 işçinin bir anda hayattan koparılmıştır. 2023'te 51 madenci can vermiştir. 2023'de Zonguldak'ta Afgan göçmen işçi, MHP'li bir yöneticinin sahibi olduğu kaçak ocakta göçükten yaralı çıkarıldıktan sonra darp edilerek öldürülmesi; ardından cenazesinin yakılıp yok edilmeye çalışılması, bu düzenin çürümüşlüğünü ve hukuksuzluğunu açıkça ortaya koymuştur. Geçtiğimiz yıl kömürden taş ocağına, bakırdan krom madenlerine kadar en az 75 işçi, özelleştirme furyasının, taşeron cehenneminin, rödovans sömürsünün ve denetimsizliğin kurbanı olmuşlardır. Bu yılın ilk on ayında bile en az 38 madenci, alınmayan önlemler, denetlenmeyen ocaklar, görmezden gelinen uyarılar ve kâr uğruna hayatını kaybetmiştir.

Dolayısıyla; 4 Aralık Dünya Madenciler Günü, bu topraklarda bir kutlama günü değil; Karadon'dan Elbistan'a, Kozlu'dan Soma'ya, Ermenek'ten Şırnak'a, Şirvan'dan Bartın'a,

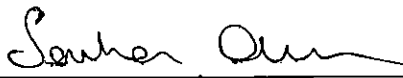
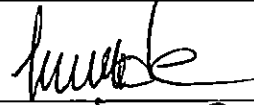
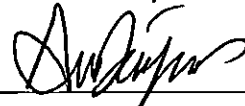
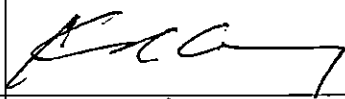
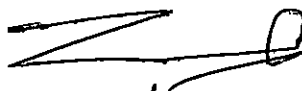
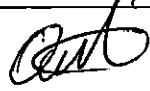
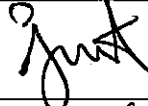
Amasra'dan İliç'e uzanan acıların, devletin ve sermayenin madencinin yaşamı karşısındaki umursamazlığının bir kez daha görünür hale geldiği bir hatırlayış günüdür.

Madencilik sektöründe 2000'li yıllarla birlikte derinleştirilen özelleştirme uygulamaları, kamu denetimini zayıflatmış; taşeron ve rödovans sistemi ise işçi güvenliğini maliyet kalemi olarak gören vahşi bir rekabet düzenini doğurmuştur. Bu sistem, iş güvenliğini maliyet hesabına indirgeyerek ölümü "işin fitratı" haline getirmiş, kamusal sorumluluğu şirketlere devrederek denetimsizliği artırmış, sendikalaşmayı baskılayan bir çalışma kültürü yaratarak madencileri örgütsüz bırakmıştır. Soma'da 301 madencinin, İliç'te toprak sahasının çökmesiyle 9 işçinin toprağın altında kalmasının temel nedeni, tam da bu kar odaklı modeldir.

Siyasi iktidar, yıllardır madencilik alanında patronların çıkarlarını önceleyen bir yaklaşımı tercih etmektedir. İktidarın önceliği, maden işletmelerinin kâr oranları olurken madenlerde işçi sağlığı ve güvenliği eğitimleri formaliteye indirgenmiş, denetim mekanizmaları etkisizleştirilmiş, bilirkişi raporları ve uyarılar çoğu kez yok sayılmış, kamu adına denetim yapması gereken kurumlar siyasal baskı altında işlevsizleşmiştir. Madenciler yaşamlarını koruyacak en temel güvenlik önlemlerine bile erişemezken, şirketlere ceza yerine teşvik verilmiştir. Bu durum "ihmalin ötesine geçen sistematik bir tercihin" varlığını işaret etmektedir.

Sektörde sendikal örgütlülüğün sistematik biçimde zayıflatılması, işçilerin hak mücadelesi vermesini imkânsızlaştırmıştır. Pek çok maden ocağında, sendika girişimleri baskı altına alınan, işten atılma tehdidiyle çalışan madenciler bulunmaktadır. Bu tablo, işçi sınıfının en ağır koşullarda bile söz hakkına sahip olmasını engelleyen ve ölümcül sonuçlar doğuran siyasal bir tercihin ürünüdür. İliç'te yaşanan felaketin üzerinden uzun süre geçmemişken, Türkiye'nin dört bir yanında maden patlamaları, göçükler ve zehirlenmeler sürmektedir. Bu kazalar, önlenabilir olduğu halde önlenmemiş, uyarılara rağmen gerekli teknolojik ve yapısal tedbirler alınmamış, denetimler kâğıt üzerinde gerçekleştirilmiş, işçilerin yaşamı sistematik biçimde hiçe sayılmıştır.

Madencilerin hayatını hiçe sayan kâr odaklı bu çürümüş düzen, yalnızca iş güvenliğinin değil, sosyal devlet ilkesinin de tamamen tasfiye edildiğini göstermektedir. Bu nedenle madencilerin yaşam hakkını savunmak, tüm toplumun ortak sorumluluğudur. Sektördeki yapısal sorunların bütün yönleriyle ortaya çıkarılması, gerekli kamusal adımların atılması ve emekçilerin insan onuruna yakışır koşullarda çalışmasının sağlanması için kapsamlı bir Meclis araştırması açılması zorunluluktur.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	